

25. 8. 2019 - Prorokuj!

1. čtení (presbyter): Oz 12, 1-10

Píseň (Svítá): S115 - Jdou, stále jdou se zprávou

Základ kázání: 1K 14, 1 - 4

Kázání: Vážení shromáždění,

čtrnáctá kapitola 1K se obsáhle věnuje vlastnímu obsáhlému tématu - jako většina předchozích kapitol. Jde o roli glosolálie („mluvení jazyky“), prorockého slova a dalších částí sborového dění při společných setkáních, zejm. bohoslužbách.

Dnes však ještě zůstaneme na přechodu od Boží lásky agapé k tomu, jak lidé láskyplně žijí - v první řadě v náboženském společenství. Jako postupně přechází i Pavel v úvodu čtrnácté kapitoly.

Člověk se tedy má ve všem držet této lásky agapé. Ekumenický překlad je trochu vágní, kraličtí trochu konkrétněji: „Následujte...“. Řecké dióké však v dnešním kontextu znamená také „praktikujte,“ „hledejte,“ „usilujte o,“ „pronásledujte,“ „utíkejte za.“

Pavlem vhodně vybrané slovo tak vykresluje, že s božskou láskou agapé to není tak jednoduché, jako s přátelskou filii nebo erotickým erótem. Člověk bude onu božskou agapé vždy „následovat“ a utíkat za ní. Vždy mu bude trochu unikat. Ale zároveň nikdy nezmizí z dohledu. Jinak by ji nešlo následovat. Lze ji tedy „praktikovat,“ tedy činit agapé životní, každodenní praxí. Ale nelze ji z lidských sil nikdy plně „dohonit“ nebo „chytit.“ Ani vlastnit nebo uchvátit.

Což mělo své důsledky pro sborový život prvotní církve. A má velmi podobné i dnes. V první řadě, „nejvíce,“ se totiž má tato agapé odrážet v prorockém slově. V Pavlově kontextu již jde o trochu posunutý význam klasické starozákonní profétie 10. - 6. století př. Kr. Tehdy byla v první řadě vůbec vyslovením a zvěstováním Božího slova a tak Boží vůle. Často pranýřovala sociální nerovnosti, ale daleko víc náboženské obludnosti. Proto zrádnost jednotlivých israelců a jejich spoléhání na jiné síly než Boží slovo. A také starozákonní proroci kritizovali také správu israelské obce - opět jak po stránce světské tak náboženské.

Poslední uvedené platilo pro prorocké slovo i v Pavlově době. Zřetelně to říká i třetí verš. A platí i dnes. Nebo spíše: Platí i dnes? Napomíná někdo v evangelické církvi? Je správně, že (ne-)napomíná? Pozor, nikoli jestli je nám to příjemné, ale jestli je to správné?!

Protože už v Pavlově době řecké proféteó („prorokovat“), znamenalo spíše „srozumitelně sdělit Boží slovo.“ Moment napomínání byl značně oslaben. Povzbuzování někdy také. V klasické starozákonní profétii však byly tyto momenty v popředí - prorocké slovo bylo *vždy* slovem Božího soudu i Boží milosti. Srozumitelnost, sdělitelnost, pochopitelnost byla samozřejmou.

V Pavlově době se již musela srozumitelnost zdůrazňovat - také tváří v tvář nesrozumitelným, hysterickým, emocionálním, extatickým ale také i jen trochu akčnějším projevům lidské zbožnosti.¹ I dnes se hlavně hovoří o tom, že faráři musí být rozumět. Jak to, že to není samozřejmé?

A tak se moc nenosí ani prorocké slovo. Ani soudu, ani milosti. Natožpak slovo jasné, srozumitelné, konkrétní. Pokud však někdo napomíná, neřku-li farář, tak si sbory honem shánějí jiného, více „vyhovujícího...“. Takovému přístupu k Božímu slovu také odpovídá stav církve i sborů.

Protože prorocké slovo je *vždy k užitku církve* (v. 3). Bez něho tedy minimálně kus užitku chybí. Kraličtí opět přeložili méně vágně: Prorocké slovo církev *vzdělává*.

Pěkná trefa do černého! Jak v pavlově době, tak i dnes. Evangelická církev již není církví písmáků („znalců Písma“). Běžně biblické znalosti evangelíků trumfnou bratři a sestry katolíci nebo z Církve bratrské. Vzdělání v oblasti péče o budovy je očividné. Stejně jako ve správě finančních prostředků. O vzdělání v misijní oblasti, základním smyslu existence církve, raději rovnou mlčíme. Což se nemůže neodrazit na vnější podobě sborů a církve.

Také kvůli absenci prorockého slova. Zejm. soudu a napomenutí. Ačkoli právě v evangelické církvi běžně uslyšíme mnoho názorů. Zhusta bezzubých, protože bez jakéhokoli z nich plynoucího jednání.

¹ Nejde automaticky o negativní jev. Do těchto projevů spadá také např. tanec, tleskání nebo zpěv. I ty jsou součástí Božího stvoření, stejně jako různá povolání či zdvihání rukou. Tak patří do zdravých projevů zbožnosti. Zvláštním typem stejného, o kterém se mnoho nemluví, je však také např. pokleknutí, plná proskynéze (ležení na zemi tváří k zemi) až ke katatonickému stavu v extrémních případech.

Ale občas se někdo najde. Někdo napomene presbytery. Ti se nakrknou, urazí a odcházejí ze sboru. Napomene faráře, ti se nakrknou, urazí a odcházejí ze sboru. Napomene laiky, ti se nakrknou, urazí a odcházejí ze sboru.

A tak raději nenapomínáme. Co kdyby ještě někdo další odešel? Kdo by nám tu pak zbyl? To raději za každou cenu podržme množství členů! O to přece v církvi jde! Kdepak pravda, poslušnost Bohu, orientace veškerého jednání dle Božího prorockého slova. Hlavně abychom měli členy! Vždyť bez nich nemáme prachy a to pak Tělo Kristovo dělat nemůžeme...!

A přesto prvotní církev fungovala tři sta let bez majetku a kartoték. Pod tlakem pronásledování, mučení a zabíjení. A ještě stíhala růst. A proměňovat pokřivený a hříšný lidský svět dané oblasti. A znovu v době třeba husitské. Nebo v době Jednoty bratrské. Nebo během dvou posledních totalit.

Protože během všech těch nesvobod, útlaků a pronásledování zněla řada prorockých hlasů a slov. Napomenutí. I útěchy (přesnější překlad řeckého paramythia). Soudu. I milosti. V době svobody se však u evangelíků nějak napomínat nesluší... a nesmí... A v důsledku takto užití Bohem darované svobody následuje vyprázdňenost kostelů, bezzubost náboženství, mlhavá bezobsažnost kázání i výkladů. A poté úpadek společenský, posilování křiváckých a zkorumpovaných tendencí, bezohlednosti, odfláknuté práce... protože napomínat se nesmí. Nesluší. Nehodí. A dělá to vlny.

Přestože Bůh varoval, že to tak bude. Bůh nic netajil a netají. Na rovinu řekl, že kde není jeho slovo Alfou a Omegou (Prvním a Posledním), tam vládne svévole, hřích a tak zlo a úpadek.

Avšak i napomínání a prorocké slovo se má dít v lásce a z lásky agapé. Prudit kvůli banalitám, trávit hodiny jejich řešením, hlasitě provolávat své názory... nic z toho není prorockým slovem.

Prorocké slovo vždy vede k budování, stavění, zlepšení. Ačkoli přes mnohé útrapy. Protože zve k osobní, individuální angažovanosti, službě, práci na sobě i prostředí. Skrže v první řadě přijetí právě Božího soudu, které stále zní stejně: Ten lidský svět, jeho systém - tedy žádná sláva. Často dokonce vytváří peklo na zemi. Na úrovni světové, národní, městské i církevní. Tedy: Čiňte pokání! (Mk 1, 15; Mt 4, 2; Lk 3, 3)

Prorok se také vždy na zlepšení situace sám podílí. Nejen láskyplným slovem napomenutí a povzbuzení. Ale také vlastní prací.

Nesením bříměte bližních. Čímž lze snadno rozlišit mezi proroky a všemi ostatními. Také mají vždy na mysli společný prospěch Církve - těla Kristova.²

Ale hlavně klade na první místo Boží slovo. První prioritou, ohledem a kritériem je Boží vůle. Ne „praktické řešení.“ Ohlédněme se za posledními třiceti lety, kdy řada farářů se dodnes označuje za „bezuzdné praktiky.“ Kdy staršovstva hlavně řeší problémy „prakticky.“ Jaké ovoce to přineslo? Jak vypadají „prakticky“ vyřešené péče o budovy, sbory, zbožnost, misii?

Proto prorok vždy přináší také pozitivní alternativu („slovo milosti“). Tedy co a jak ano. Ne jen co a jak ne. A tato pozitivní alternativa opět začíná a končí v Božím slově. Jím je měřena. Ničím jiným.

Tak je dobré se nejprve obracet k biblickým prorokům. Ačkoli za svou službu Bohu většina z nich zaplatila životem. Nechávejme líbit Boží slovo také soudu a napomenutí. Biblické profétie bývají i dnes až strašidelně aktuální.

A napomínejme se. Navzájem. V církvi. V rodině. V národě. Na světě. Napomínejme se s láskou agapé. Napomínejme se prorocky - pro růst Církve. Pro společný růst. Stejně se také povzbuzujme - v práci i modlitbách, během utrpení i v čase radosti a pokoje.

A nechávejme si napomenutí líbit. I kdyby se po jejich promyšlení ukázalo, že jsou lichá. A vyslovená třeba jen z touhy ublížit. Nebo kvůli neznalosti. Protože když si napomenutí „nepustí k tělu“ křesťané, proč by si je „pouštěli k tělu“ lidé svěštší?

O nápravě nebo prevenci zla ani nemluvě - bez napomínání.

Amen.

Píseň: 673 - Dej odvahu včas slyšet

² Církev s velkým C je synonymem pro Tělo Kristovo - pro všechny Boží věrné. Tato Církev se částečně s různými lidskými institucemi církvi kryje. Ale ne plně. Jsou lidé, kteří patří do Církve, ale v žádné církvi je nepotkáme. Naopak jsou lidé, kteří jsou v církvi třeba celý život, ale do Církve nijak nepatří. Např. proto, že v církvi jsou pro prosazování sebe. Pro seberealizaci. Pro pocit moci nebo ovládnání bližních. Apod.